

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÖPART KOZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek: helyben házhoz fordva vagy vidékre postán küldve... Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt. 50 kr. Egy hónapra 1 frt. 10 kr.

Hirdetési díj: öt hasábos betűsor 5 krajczár. Nagyból terjedelmű s többihez megjelölt hirdetések minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 30 kr. A hirdetéseknek valamint a nyitási költségeknek egyedül a kiadói irodában vétetnek fel.

Debreczen, aug. 12.

A német császár találkozósa uralkodónkkal s a szerb és román fejedelem látogatása ugyanez időben, bármennyire igyekedezünk is valaki ezt csupán udvariassági tény gyanánt tüntetni fel, oly esemény, melynek főleg a jelen körülmények közt nem tagadhatni politikai fontosságát.

Egy részről az Ausztria-Magyarország és Németország közötti szövetség és egyetértés újabb megerősítést nyer uralkodók személyes baráti érzelmei által; más részről az Al-Duna mentén fekvő s irántuk eddig nem igen jó indulatot tanúsító kis államok közeledését jelenti ez az osztrák-magyar-német szövetséghez.

Nem bíztatjuk magunkat azzal a reménnyel, hogy Belgrádban és Bukarestben egyszerre megfordítják a köpönyegyet s az osztrák-magyar monarchia irigyeiből és titkos ellenségeiből most már egyszerre a leghibebb barátaikká válnak. De annyi tagadhatatlan tény, hogy akár saját jószántukból, akár a körülmények kényszerítő hatalma által megfontolásra intve, kezdenek meggyőződni arról szomszédaink, hogy rajk nézve okosabb lesz jó viszonyban állni, mint újjat huzni velünk.

Hogy a muszka barátságának nem nagy hasznát veszik, arról meggyőződhetek már. Románia Besszarabiá elvételével fizette meg a muszka szövetségét, a belgrádi patrioták álmódosításai, a bolgár fejedelemség föllállításával vágták utját. Szerbiának nincs többé mit remélnie a muszkatól, Romániának pedig nagy oka van félni. Legelőször is a román népet seperné el a szlovák áradat.

Örülnénk, ha ezt végre belátták volna Bukarestben s ha Károly fejedelem látogatása azt jelentené, a minnek híre szállong hogy t. i. szövetségi viszonyt kíván lépni az osztrák-magyar monarchiával és Németországgal.

Hogy Milán követné aztán szövetségje példáját, az valószerű. S e szövetség biztosítva számunkra azt, a mire főszűlet kell helyezniünk kereskedelmi és politikai okokból: a Dunát a tengerrig.

S ha Németország e cél elérésében színterint támogató — a minthogy támogatni kell, mert nem lehet s Németországra sem óhajtható, hogy az al-Dunánál a muszka befolyás legyen uralkodó, — akkor az Andrássy által kezdeményezett politika már a legközelebbi jövőben meghozza üdvös gyümölcsöt.

Az őszinte barátság monarchiánk és Németország között, melynek Andrássy volt leghatározottabb szószólója. helyes utnak bizonyult be már eddig is. Ez őszinte meg számunkra s a világ számára a békét, melyet terhes fellegek fenyegettek. Gladstone kormányra jutása Angolországban, Franciaország tényleges föllépése a görögök javára,

Olaszország ármanykodásai s végül a lebesben álló és a többi európai hatalom házzájárulása által vérszemet kapott muszka, mar azóta rég lángha borították volna a Balkán félszigetét, ha Ausztria-Magyarország és Németország szövetsége nem tartóztatja föl a rohánkat.

E két közép-európai nagyhatalom egyetértése azonban oly akadály, melyet nem lehet könnyedén keresztüllugorni s melylyel számítani kell mindenkinre. E szövetség conservatív irányával nem fér össze, hogy kezet nyujtsa a török birodalom romba döntéséhez. S ez az egyetlen biztosíték, mely reményt nyujt arra, hogy a jelen bonyodalomk is békés elintézését fognak nyerni a Balkán félszigeten.

Azért üdvözöljük örömmel e szövetséget, melyet nem csupán az uralkodók személyes jó indulata, nem két államférfi, hanem a két birodalom népeinek érdeke kötött.

A delegatiók. Egy bécsi lap írja, hogy a delegatiók szeptember hó végéig fognak összejúni Budapesten.

Az 1881-ik évi költségvetés. A kedden délután tartott minisztertanácsban az 1881-ik költségvetési előirányzatnak ismét több részlete nyert elintézés.

Ausztria-Magyarország a dunai bizottságban. A román kormány félhivatalos lapjai ma megcáfollják a hír, hogy Románia Orosz- és Angolországgal egyetértőleg arra törekednek, hogy Ausztria-Magyarországnak a dunai bizottságban való befolyását megfűsítsék.

Nök mint finanszók. A pénzügyminiszter hír szerint az állami pénzkezelő hivatalok egymélyükénél pénzárónki és ellenőri minőségben nőket fog alkalmaztatni 800 frt évi fizetésre.

A hortobágy szabályozása. Azon vállalkozók, kik a második ajánlat kiírása alkalmával a szabályozási munkálatokat átvélték, mint már jelentettük a közlekedésiügyi miniszterium belevelésével visszálltek a munkálatok kivételéről, minek folytán ezen munkálatokra újabb pályázat fog hirdettetni.

Ujszaged rendezése. A legutóbb tartott minisztertanácsban Tisza Lajos kir. biztos előterjeszté Ujszaged rendezésének te. vezetét. A tanács a tervezett egész terjedelmében jóvá hagyta s ennek folytán a kir. biztosnak Szegedre visszatérése után megkezdődnek a kisajátítási tárgyalások.

Nagy-Kanizsáról. Nagy-Kanizsán nap-nap után fáklós zenék, szonokliatok vannak. A harca, mely ma foly a Nagy-Kanizsán, rendkívül izgalmas előjátékkal dicsekedhetik.

Majd tovább folytattuk uunkat még mindig a Zajzon víztől kísérve s este felé elérünk Onesti b e, melynek egyik elküölöntt részében szinte sok magyar lakik. Ezeknek helyzetük szinte nem a legkedvezőbb, papjuk csak oshul prédikál s a magyar gyermekeknek az oláh dász kái (tanító) megtiltja a magyar szót.

gert választják meg ö két csillagot hozza az égről jutalmul. Jókainak a kormánypart jelöltjének beszéde a komoly meggyőződés és nemes irányu hatalmával mély behatást tettek a kedélyekre. Nagyból beszédét lapok szük tere miatt nem közölhetvén, közöljük a fáklýs-menet alkalmával tartott gyönyörű kis beszédét.

Tisztelt polgártársaim! Fogadják önök hálás üdvözetemet azon köszöntő szavakkal, melyeket hozám intéztek. Nem első előttem e nép riadalmának hallása; számtalanszor hallottam azt. Hallottam 1848-ban, midőn felhívásomra a szabadság jelszavát felkiáltá a nép; hallottam 1849-ben mint a csaták zaját és hallottam a nép ezen moráját 12 keserves esztendőn át, mit csak a költő hallott meg; hallottam az új szabadság hajnalán 1850-ben, mint a nép követelését e riadalt; hallottam e népi-riadt a király koronázásakor mint a kibékülés üdvözli szavát és hallom most, mint óhaját a népek a béke új korszáka iránt; hallottam, midőn a nemzet mindenivel kibékölve megtalálta azou utat, melyen leginkább boldogulhat s ez a munka tere. (Éljen.) Nagyon könnyű a mi hazánkat szeretni, Sok földet bejártam, ehhez hasonlót sem népet, sem országot felfedezni nem lehet. Könnyű ezt szeretni, de kell okosn szeretni.

Szeressük az erkölcsös életet, szeressük a munkát, szeresse a munkás a maga műhelyét, szeresse mindenki a maga embertársait: akkor fogja igazán szeretni a hazát és csak így lehet a haza boldog. Elkövetkezett az idő, hogy dolgozzék mindeu saját hazája jóvoltáért! Adja az Isten, hogy diadala legyen ennek a munkának!

Éljen a haza sokáig! (Hosszantartó éljenzés.)

A császári találkozás.

Vilmos császár Ischben megérkezése napján délután két órakor Ferencz József ő Felsége porosz huszártiszt ruhában a német császárért ment, a ki osztrák-magyar ezrednek egyenruháját öté tel. A palotában ő Felsége a királyné eleje ment a magas vendégnek, üdvözli, kezét nyujta neki, melyet Vi mos császár megcsókolt. 2 óra 10 perczkor kezdődött a disztörben az ebéd. Középen üt a német császár, jobbról Erzsébet, balról Ferencz József ő Felségeik. Királynének jobbján Milán fejedelem ült. Ezenkívül az uralkodók kísérei voltak az ebédre bivatalsok. Négy órakor Ferencz József ő Felsége a német császárral visszakoisított az Erzsébet szállóba; egészen a teremig kísérite s aztán elbucsuított föle. Vilmos császár két óráig pihent: Az uralkodókat a városban mindig nagy néptömeg üdvözli.

A német császár tiszteletére a színházban rendezett díszelőadás fényes volt. Tizenkét páholyt a főurak foglaltak el. A királyi pár és Milán fejedelem az előadott darab második felvonásakor érkeztek. A közönség hődolatleljen üdvözli az uralkodókat. Nemsohárka Vilmos császár is megjelent, a közönség színterint zajosan üdvözli. A német császár élénke. Társalgót ő felségeikkel. 9 óra felé a magas vendégek elhagyták a színházat. Ezután a császári villában katonai zenekar játéka mellett estély volt.

Nem lesznek tovább szinkorületek.

Budapest Aug. 11-én. A tegnap tartott szini congressus határozta a szinkorületek meg vagy meg nem tartása tárgyában, s a határozat alig pár szó többséggel eltorlotta a szinkorületi rendszert. B e r c s e n y i Béla, ki a mi szinkorulatunkat képviselte, leghevesebben kelt ki a kerületi rendszer ellen melynek elejétől fogva

mulva egy előttünk végtelennek látszó heglyláncolat elején állottunk. Öt óra hosszáig tartott ezen fárasztó ut, mely időközben még csak egy kis árnýjéket sem kaphattunk hól megpihentünk volna, sem pedig egy kis vizet, hogy forró szomjunkat csillapítottuk volna; a heglyszög is bosszuságnkra mindig nyulni meg nyulni látszott s korántsem tűnt fel oly vadregényesnek, mint tetszem a szekerem ölok azt mondták volna. Képzeltetni tehát örömlünket, midőn nem messze tölünk egy háziköt s előtte két ember vetünk észre. Még nagyból volt örömlünk, midőn e két emberben, közelebb jutva hozzájuk, magyart véltünk látni, hát még ki irhatná az azon örömet és meglepetést, melyet éreztünk akkor, midőn „Agyon Isten jó esté” köszönetünkre, az egyik ember következőleg válaszolt: „Aggyon Iszten kegyemeteknek esz.”

ellenesége volt s melyet a magyar színészet megrontójának tart. A hazai színészet jövője, örökre el van temetve, ha a kerületek továbbra is megmaradnak. Midőn 1200 színész jövőjéről van szó, 29 igazgató kezébe adni azok sorsát s az ő kegyelmektől tenni függővé, hogy legyen-e kenyerek vagy sem — legalább is lelkiatlenség. A magyar színészet nagyból nyomorban sohasem volt, mint a kerületek felosztása óta. A színészek egyetlen bírása a közönség; ha ez vonja meg a színésztől a kenyert, akkor annak nincs szava s nem szólabat ellene, de az ellen tiltakozik, hogy 29 ember vegye ki — 1200 ember kezébe a kenyereket.

Az egész gyűlés igen nagy zajjal folyt le. Az eredmény ez: Szavaztak összesen 59-en. E közt 34 nem, 25 igen volt. S így a közgyűlés a kerületi rendszert s annak esetleges revisióját 9 szótöbbséggel elvetette.

Most tehát már Nagyváradot sem köti hozzánk semmi. Tehet, vehet, a mit neki tetszik. — Megülünk mi nélkülök is, csak ók éljenek meg nélkülünk. Majd megváltik!

Szab. kir. Debreczen város rendkivülly közgyűlése.

Debreczen, aug. 12. Miskolczy Lajos főispán ur a gyűlést megnyitván, Nemes Kálmán ügyvéd emelkedett hangon indítványozza, hogy f. hó 18-ára ó cs. kir. felsége Ferencz József 50-ik születés alkalmára a város közönsége meleg hangú felirataiban fejjeze ki ő felsége iránti hálaadóit és hogy ugyanaz napon a templomokban e napon szokásos ünnepi tisztelet tartassék meg, melynél a várcsi teljes tisztkar testületileg vegyen részt. Az indítvány egyhangú lelkes éljenzés mellett elfogadtatt.

Ezután következtek a közgyűlés rendes tárgyai. 1. Olvasottat a miniszteri rendelet, mely szerint a „Bika” fogadó épületének átalakított terve jóváhagytott. Tudomásul vétetett.

2. Olvasottat a miniszteri rendelet a földadó katezteri munkálatnál szükséges intézkedések megtétele iránt. Tudomásul véték s ha után további intézkedést igényelne, ugy az a tanács elé fog terjesztetni.

3. Olvasottat a miniszteri rendelet a törvény által elrendelt népszámlálás s fogantatási tárgyában. A népszámlálásnak mindenütt egyidőben 1881 év január 1 — 10-ikéig kell megtörténni. Az utasítások a köziz. bizottságnak adtaknak ki.

4. Olvasottat a miniszteri rendelet az élelbelépett érdőtörvény fogantatási iránt a tanácsnak a kellő intézkedések megtételére kiadatik.

5. Olvasottat a miniszter körrendelete a büntető törvény által érintett szabályrendeletek módosítására vonatkozólag. A kapitányi hivatal megbízott az eddigi szabályrendeletek összeszedésére és annak a törvényvel való kombinálására s hogy a netán újja alakítandó szabályrendeletekre tegyen javaslatot.

6. A tanács az új telegétó kemence építésére a kiküldött biz. jelentését küldi be jóváhagyás végett, mely szerint a már elhatározott egyenes csatornájú kemence helyett körkemence lenne építendő, mely az előbbinél sokkal előnyösebb. Magyar Gábor elégedetlenségét jelenti ki, hogy a másik kemenczét eddig is fel nem építették, s ennek oly szavakkal ad kifejezést, hogy a főispánnak a képviselő urat ki s tárgygyal a törzsgyűlést is jónk látja kapcsolatba hozni, rendre kellett utasítania. A közgyűlés egyhangus elfogadja az új kemence felépítését, s utasítatik a tanács ennek mielőbbi kivételére.

7. Olvasottat a tanács előterjesztése a miklóstuczai csatorna kijavítása ügyében. E

szert a csatorna kijavítása s felépítése pályázat útján mint legelőszóbban vállalkozóra Szikszay Lajosra bizatik, ki az 1878 fértfét vállalja el. A miniszterium megkerestetik a mennyiben ez összeg s a budgetbe felvéve nincs, annak engedélyeztetésére.

8. Egy úresedésbe jött rendbitorló állás betöltésére pályázat hirdertetik. Ezzel az ülés délelőt 11 órakor véget ért.

Külföld.

Dulcigno átadása. A porta hir szerint, már megbizta Mustafa pasát s Latif effendit, Skutarián tartókodó biztosait, hogy adja tudokra az albánoknak, hogy Dulcigno át fog adni Montenegroknak, Zem pedig az albánok marad.

Gladstone átlapota. Gladstone állapota javulóban van Hir szerint nem sokára elfogja hagyni Londont, hogy az Eucharntress hajón bejárja a közép-tengeret. Betegsége folytán a parlamentet huszadika előtt aligha fogják bezárni.

Ausztria-Magyar-Német-Róman szövetség. Károly román fejedelemnek látogatására Ischben a „L.” berlini levelezője azt írja, hogy Károly fejedelem ki be volt vonva a Törökország elleni muszka ármanyokba, mely szerint a görök török összeütközés alkalmával Bulgáriában és Kelet-Ruméliában is egyidejűleg felkelésnek kellett volna kitörnie, most egészen megváltoztatta álláspontját a egyes szövetségre akar lépni Ausztria-Magyarországgal és Németországgal. Lehetséges, hogy ez alkalmossal Károly fejedelem hatalmi állása is emelkedni fog, a mennyiben királyi címet venne föl.

Az albánok közt. Novibazár volt kormányzójának a meggyilkol Gyel Hasszán pasának utóadóhoz követséget küldöttek július 25 én a novibazári mohamedánok, a mely gyűlést meg munitiót kért hitfelek számára. A pasának meg kellett jebernie a kívánság teljesítését. Ezután Ejub bejnek a liga híres tagjának vezetésé alatt új küldöttség járult a pasához, a mely azt követelete, hogy adja ki a pasa a hozzárkező táv-íratok masolatát, követeletét pedig azzal támogatta, hogy vonakodás esetében a pasa is Gyel Hasszán sorsára fog jutni. A pasa mindent megígért. Sikerkir kivívása után a mecsetbe mentek a muzulmáuk és megesküdték, hogy inkább meghalnak, de az idegenek invasióit mégsen fogják ürni. Ezalatt magához tért iedtségéből a pasa és elkészült bosszújának tervével. Magához hivatta Ejub bejt és ennek kiváló híveit s tudatai velük, hogy sürgyont kapott a pristini valótól, a ki tudatja, hogy a porta értesült, hogy több hatalom a legkövdebb idő annyira meg fogja támadni a ligát. Ez a hir annyira lehitűtöte a liga tagjait, hogy azóta nem bolygatják a pasát.

Napi hírek. — Esküvő. Stern József helyb. ifju deké kereskedőnk f. hó 25-én vezet i oltárhoz Ungvárt Glück A ália kisasszonyt egy ottani ismert kereskedő kedves leányát.

— Az utca nevek. Irtuk, hogy miniszteri rendelet az utcák rendes házzámozását rendelte el. Ennek folytán azok valóságosnak nálunk is meg fognak történni. Azonban ez alkalmából jónak látjuk felhívni az illető közegetek a következőkre: Ebesfalvy György aradi ügyvéd az ottani leg közelebbi számban érdekes cikket ír e tárgyban s figyelemveteti a hatóságot arra, hogy az utca nevek ne a madár, és ásványvilágból, hanem oly alapek neveit után igazítsanak Arad történetéből, a kik méltók arra, hogy emlékük megörökíttessék s e tekintetben főként Kossuth, Boczkó, Sározy, Csokonay, Damjanics, Petőfi stb. utca-neveket ajánlj, a kik emléke iránt

detét vette s kisebb nagyból mértékben egész moldovai tartózkodásunk alatt, folyást bosszantott.

Mag a város a mint másnap jobban személyre vehetők, korántsem elégitette ki várakozásunkat. Utczái nagybóbrást igen piszkosok és eső időben sárosak, nagybóbrást földszinti házaik izletelenek és a gyakrabban épülő csinos bojer lakok még növelik a város tarka-barkasját. Pálánka s a Moldvában nagy szerepet játszó ducsász a minden boliban kaptható, ez utóbbi bizonyos mennyiségű cukorból és ugyansyany gyümölcsből álló befőt, melyből egy kis kauaija elvezése után a pohár víz képezi tulajdonképpen a hisztót. Sajátos meg fekete kávéjok melyet igen kis csészékből, de annál több ajjal szoktak élvezni.

A város érdekességének növeléséhez hozzá járul még az oláh katonaság is, mely este idején hangos és fület sértő hadi gyakorlatával egészen megtölti a város. Lakosai közt igen sok a magyarság, melynek a város közepén szép magyar katolikus temploma van.

Békanban való időzésünk, melyre fadaralmaink kipihenése végett nagy szükségünk volt, arra használtuk fel, hogy az itt nagyszámban megforduló csángókkal megismerkedtünk, hogy némi tájékozódásunk legyen már akkor, ha saját házi tüzhelyeknél látogatjuk meg őket. (Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája

CSÁNGÓ ORSZÁGBAN. (Hétfalusi csángók. Háromszék. Ojtoz.) Írta : KUNOS IGNÁCZ. (Folytatás.) Szerencsére azonban nem beszéltünk oiah ellene sen midőn Gorzafalvára értünk, jó indulatalt vált el fölünk az oláh, noha a mi magyarnk szeretett volna még velünk maradni. Gorzafalván egy kissé megállapodtunk szomgyóra venni az itteni magyarköröket, melyre vásárnap lévén, kedvező alkalmunk nyilt. Az itten meglehetősen számmal lakó magyarok, mind bevándorlott székelyek s meglátszik már rajtuk az oláh befolyás, a férfiak öltözete egészen moldovános, ilyen a nőne is, gypjúbólí font kendőkölí álló ruhájok, melyet derékukra egy kendőkölí színróvvel erősítenek oda. Fejrevalójuk egy hosszú fehér s néha sárga kendő, melynek lecsúngó két vége keleties színt ad nekik; a leányok mind piros csizmában járnak.

